

การประยุกต์หลักธรรม เพื่อเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในเทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

APPLICATION OF BUDDHIST PRINCIPLES TO ENHANCE POLITICAL ETHICS OF LOCAL
POLITICIANS IN BAN LIAO SUB-DISTRICT MUNICIPALITY MAE CHAI DISTRICT PHAYAO
PROVINCE

พระพุฒิสรรค์ จารุธมโม, พระเมธีวชิรคุณ และ สหัสยา วิเศษ
Phra Phutthisan Jaruthammo, Phra Methee Wachirakhun and Sahasaya Wiset
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phayao Campus
Corresponding author, e-mail: nookremix223@gmail.com, Tel. 0830900893

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเหล่า (2) เปรียบเทียบจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า และ (3) นำเสนอการประยุกต์หลักธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า ตามหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม ใช้สถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่า t-test ค่า F-test ประชากร จำนวน 7,549 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน จากสูตรของทาโร่ ยามาเน่ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนทั้งสิ้น 12 รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณาผลการวิจัยพบว่า

1) ระดับระดับจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ใน 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก

2) ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนมีเพศอายุ การศึกษา อาชีพ แตกต่างกันในทุกด้าน

3) นำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคหวัตถุ 4 มีผลดีต่อการเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองท้องถิ่น เช่น ด้านทาน ด้านปิยวาจา ด้านอัตถจริยา และด้านสมานัตตตา 4 ประการนี้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับนักการเมืองท้องถิ่นในการครองใจคนและนำไปสู่การบริหารงานที่ดีมีคุณธรรม

คำสำคัญ: การประยุกต์หลักธรรม, จริยธรรมทางการเมือง, นักการเมืองท้องถิ่น

Abstract

This research article aimed: (1) to study the level of political ethics of local politicians in the Ban Lao sub-district municipality (2) to compare the political ethics of local politicians in the Ban Lao sub-district area and (3) to present the application of principles to strengthen the political ethics of local politicians. In the area of Ban Lao sub-district, according to the principle of synthesis 4, it is an integrated research. The tools used are questionnaires. Statistics were used to analyze the data by finding the frequency, percentage, mean, and standard deviation, and hypothesis was tested by testing the t-test value of the F-test value for a population of 7,549 people, and a sample of 380 people were obtained from the formula of Taro Yamane and qualitative research. Using interviews with a total of 12 groups of important informants or people. Analyze data with descriptives. The results showed that:

1) Level of political ethics of local politicians in Ban Lao sub-district municipality Mae Jai District, Phayao Province in 4 aspects is at a high level.

2) Comparative results of the application of Buddhist principles to strengthen local political ethics in the Ban Lao Sub-district Municipality.

3) Presenting the application of Buddhist principles to strengthen local political ethics in the Ban Lao sub-district. According to the principle of Sangkha 4, it has a positive effect on strengthening local political ethics, such as almsgiving, piyawaja, Attacharya and Samanatta 4 This is a practical guideline for local politicians to win people's hearts and lead to good and moral governance.

Keywords: Application of Principles, Political Ethics, Local Politicians

บทนำ

จริยธรรมของผู้นำถือว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะหากผู้นำ ขาดซึ่งคุณธรรม จริยธรรมย่อมทำให้ตน ประชาชน สังคมและประเทศชาติเกิดความเสียหายได้ มากกว่าบุคคลทั่วไป เมื่อผู้นำ ขาดคุณธรรมและจริยธรรมย่อมทำให้ไม่เป็นที่ยอมรับทั้งจากคนในองค์กรและคนในสังคม ดังนั้นการพัฒนาตน จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุด พระพุทธศาสนามีหลักธรรมที่ช่วยให้ผู้นำพัฒนาตนเอง พัฒนาผู้คนรอบข้าง และ พัฒนางาน เพื่อสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนให้กับตนเอง องค์กร และประเทศชาติได้อย่างแท้จริง การ พัฒนาอย่างแท้จริงควรเริ่มต้นจาก คน มาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำหลักพุทธธรรมมาใช้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้นำซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่มีอำนาจและบทบาทในการกำหนดทิศทาง สามารถนำพาการพัฒนาให้ก้าวไป ข้างหน้าได้อย่างถูกต้องจริยธรรมของผู้นำจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการเมือง เพราะเป็นกลไกที่ช่วย ดึงดูดบุคลากรที่มีศักยภาพ คุณธรรม และจริยธรรมเข้าสู่ระบบการเมือง พร้อมทั้งเสริมสร้างภาวะผู้นำที่ดี และ ช่วยจัดระเบียบให้แก่ระบบการเมืองโดยรวม เพื่อให้การคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและการบริหาร ราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างชอบธรรม การสร้างผู้นำและนักการเมืองที่มีคุณธรรม ความสามารถ และความ รับผิดชอบต่อประชาชน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมที่ชัดเจน (มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2568)

ดังนั้นการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้กับจริยธรรมทางการเมือง และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพราะสังคหวัตถุ แปลว่า ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยวใจบุคคลและประสาน หมูชนไว้ในความสามัคคี หมายถึง การกระทำ การสงเคราะห์ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจ ของกันและกัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนทุกคนและทุกสังคม เช่น ผู้ปกครองหรือ ผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นรากฐานแห่งการแบ่งปันผลประโยชน์ทางวัตถุที่ลงตัว และความเจริญก้าวหน้าทั้งส่วนตัวและส่วนรวมและสังคมในทุกระดับ ซึ่งประชาชนจะมีคาดหวังว่านักการเมืองที่ตนซึ่งได้ไว้วางใจมอบอำนาจให้ทำหน้าที่แทนจะต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความรับผิดชอบ พุดจริง ทำจริงตามที่ได้ให้คำมั่นสัญญาไว้กับประชาชนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน จริยธรรมนักการเมืองจึงเป็นเรื่องที่สังคมมักจะนำมาวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่เป็นประจำ นักการเมืองหรือผู้ปฏิบัติงานทำหน้าที่ทางการเมืองถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญของการพัฒนา ระบอบการเมืองและการปกครองของประเทศ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2568)

ผู้วิจัยได้สนใจศึกษาเกี่ยวกับการเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ที่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการมีมาตรฐานในทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ของเล่าการเมืองท้องถิ่นที่มีการดำรงตำแหน่งเป็นฝ่ายบริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นของ เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา โดยนำหลักพุทธธรรม “หลักสังคหวัตถุ ๔” รวมถึงการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างหลักจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของนักการเมืองท้องถิ่นทั่วไปที่ดีและมีการพัฒนาท้องถิ่น

จริยธรรมคือเข็มทิศ ผู้นำคือทิศทาง" ปัจจุบันเราพบว่าปัญหาการเมืองมักเกิดจากตัวบุคคลที่ขาดที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ การศึกษาเรื่องการประยุกต์หลักพุทธธรรมจึงไม่ใช่เพียงการเรียนรู้ทฤษฎี แต่คือการหาทางออกให้แก่ "วิกฤตศรัทธา" ในระดับท้องถิ่น เพื่อให้ผู้นำมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับอำนาจ ไม่ให้ลุ่มหลงในลาภยศและผลประโยชน์ส่วนตน ความคาดหวังจากการศึกษา เราคาดหวังที่จะเห็นการเปลี่ยนผ่านจาก "นักปกครอง" สู่ "นักบริหารผู้มีธรรม" โดยมีจุดหมายสำคัญคือ การประยุกต์ใช้ได้จริง เปลี่ยนหลักธรรมจาก "ตัวอักษร" ให้กลายเป็น "แนวทางปฏิบัติ" ในเทศบาลตำบลบ้านเหล่า การสร้างภูมิคุ้มกัน ให้นักการเมืองท้องถิ่นมีหิริโอตตปปะ (ความละอายและเกรงกลัวต่อบาป) เป็นเกราะป้องกันคอร์รัปชัน การเชื่อมโยงศรัทธาคืนความเชื่อมั่นให้ประชาชนผ่านการทำหน้าที่อย่างสุจริต คุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ ด้านผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับต่อตัวผู้นำพัฒนาจิตใจให้สงบ มีสติปัญญาในการแก้ปัญหา และเป็นทีเคารพรักอย่างแท้จริงต่อองค์กรเกิดวัฒนธรรมองค์กรที่ซื่อสัตย์ ลดความขัดแย้ง และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานต่อสังคมประชาชน ได้รับสวัสดิการและงบประมาณที่เต็มเม็ดเต็มหน่วย สังคมเกิดความสงบสุขต่อประเทศสร้างรากฐานการเมืองระดับฐานรากที่เข้มแข็ง เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่พื้นที่อื่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพื่อศึกษาระดับจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา
2. เพื่อเพื่อเปรียบเทียบจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อเพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของ “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา” โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลักสังคัตถุ 4 โดยได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องปริมาณความคิดเห็นที่ผู้ตอบเห็นว่าตรงกับตนเองเพียงระดับเดียวจาก 5 ระดับ (Rating Scale) ทั้ง 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยได้กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องปริมาณความคิดเห็นที่ผู้ตอบเห็นว่าตรงกับตนเองเพียงระดับเดียวจาก 5 ระดับ (Rating Scale) ทั้ง 4 ด้าน จำนวน 16 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค พร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่อการเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา

ค่าความเชื่อมั่น

1. ศึกษาวรรณกรรม หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา และสร้างเครื่องมือเป็นแบบบันทึกเอกสาร เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำมาวิเคราะห์ เก็บผลการวิเคราะห์ไว้ในแบบบันทึกเอกสาร

2. นำความรู้และแนวคิดที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาประมวลผลเพื่อกำหนดโครงสร้างของเครื่องมือและขอบเขตเนื้อหา โดยการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้สอบถามเกี่ยวกับ การประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยนำข้อมูลมาสรุปประเด็นจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์มาจัดทำเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม จำแนกตามตัวแปรทั้ง 10 ตัวแปร รวมข้อคำถามทั้งสิ้น 40 ข้อคำถาม ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากนั้น นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) พิจารณาจากค่า IOC มากกว่า 0.60 ขึ้นไป วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น ประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา มีพื้นที่รับผิดชอบ จำนวน 14

หมู่บ้าน

2. ได้ประชากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่าอำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา รวม 380 คน ตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน

ประชากร

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนทั้งหมดในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา จากข้อมูลทะเบียนราษฎรเทศบาลตำบลบ้านเหล่า ที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่มีสิทธิ์ออกเสียง จำนวน 7,549 คน จากการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ถึงเทศบาลตำบลบ้านเหล่า และผู้นำท้องที่ในพื้นที่ตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากประชาชนในพื้นที่

2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 ชุด

3. รวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1) สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาการประยุกต์หลักธรรมในการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) กำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ของเบสต์ (Best)

3.2) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบ จริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรอิสระสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรอิสระตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสร้างด้วยวิธีการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่างๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

3) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

4) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในเทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา จำนวน 11 รูปหรือคน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป กลุ่มที่ 2 นักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 3 บุคลากรหน่วยงานภาครัฐและนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 3 คน กลุ่มที่ 4 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนเขตตำบลบ้านเหล่า จำนวน 3 คน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้ ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึก บันทึกเสียง และถ่ายภาพประกอบการสัมภาษณ์นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Content Analysis) ตามเกณฑ์การวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

- 1) วางเค้าโครงของข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความที่จะถูกนำมาวิเคราะห์ แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท (Categories) เพื่อให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ และสามารถตัดสินใจได้ว่าคำหรือข้อความใดออกมาจากเอกสารหรือตัวบทและจะหิ้งคำหรือข้อความใดออกไป
- 2) คำนึงถึงบริบท (Context) หรือสภาพแวดล้อมประกอบของข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์โดยมีการโยงเข้ากับกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลให้มีความกว้างขึ้น และนำไปสู่การอ้างอิงกับข้อมูลอื่นๆ ได้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง (n=380) เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา เพศ ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย (ร้อยละ 52.90) มากกว่าเพศหญิง อายุ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 41 - 50 ปี (ร้อยละ 31.80) รองลงมาคือ 18 - 30 ปี และกลุ่มอายุ 61 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนน้อยที่สุด การศึกษา ส่วนใหญ่จบระดับ ประถมศึกษา (ร้อยละ 48.90) รองลงมาคือ มัธยมศึกษา/ปวช. และกลุ่มที่จบสูงกว่าปริญญาตรี มีสัดส่วนน้อยที่สุด อาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ กสิกรรม/เกษตรกรรม (ร้อยละ 36.80) รองลงมาคือ รับจ้าง/ลูกจ้าง และกลุ่มค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวมีน้อยที่สุด

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอมะนัง จังหวัดพะเยา ตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศ อายุ อาชีพ และรายได้มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ระดับการศึกษา มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการวิจัยการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของนักการเมือง

ท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ผลเชิงปริมาณ ภาพรวมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.66$) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ด้านอัตถจริยา (3.67) ด้านปิยวาจา และสมานัตตตา (3.64) ด้านทาน (3.56)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ระดับจริยธรรมทางการเมืองท้องถิ่น ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การสร้างความร่วมมือในชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.64$) รองลงมาได้แก่ การสร้างความตระหนักในจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) การสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) และ การสร้างความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) เป็นลำดับสุดท้ายตามลำดับ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ นายชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์ ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของจริยธรรมทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นควรมีจริยธรรมทางการเมืองที่ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านความดีงาม ยึดถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน มีความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความถูกต้อง มีความโปร่งใส คำนึงถึงความสำเร็จของงาน ด้านความเหมาะสม ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผลการวิจัยด้านแนวทางการเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมือง แนวทางการเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองที่น่าเสนอ ประกอบด้วย 4 แนวทางหลัก ได้แก่ การสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพ นักการเมืองต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างความตระหนักในจริยธรรม ปฏิบัติตนเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต การสร้างความร่วมมือในชุมชน มุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน การสร้างความรู้ความเข้าใจ ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและสอดคล้องกับ งานวิจัยของ พระมหานรินทร์ สุรพลโย (เอมพันธ์) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้บริหารการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ” ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิควรมีจริยธรรมทางการเมืองที่มีความสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้ ยึดมั่นในสถาบันหลัก ได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ โดยการรักษาคุณค่า, เข้าร่วมงานรัฐพิธีสำคัญ, น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต ซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อหน้าที่ เข้าร่วมประชุมสภาอย่างซื่อสัตย์, ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ, ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม กล้าตัดสินใจและรู้คุณค่าของเวลา, มีการติดตามโครงการพัฒนาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้ทันต่อสถานการณ์ คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกต้นไม้ และการทำความสะอาดชุมชน มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ติดตามการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนการพัฒนา โดยมุ่งเน้นผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ และส่งเสริมการใช้เหตุผลในการบริหาร

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองท้องถิ่น ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีผลทำให้การรับรู้จริยธรรมทางการเมืองท้องถิ่น ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้ง 5 ตัวแปร สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ พระสุรสิทธิ์ มหาบุญโญ (เกิดสวัสดิ์) ได้วิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในสังคมพหุวัฒนธรรมใน

อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง” ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนพบว่า ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นทางการเมืองโดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทาง สถิติที่ระดับ 0.05 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้าน อายุ, การศึกษา, อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นทางการเมืองโดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ ระดับ 0.01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ พระศกัวรรณ์ จิตตปัญญา (วงวิงษ์) ได้วิจัยเรื่อง “บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาด อำเภอ ธาตุพนม จังหวัดนครพนม” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับ การศึกษา และอาชีพ มีความคิดเห็นต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองท้องถิ่น ในพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเหล่า อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ตามหลัก สังคหวัตถุ 4 พบว่า ทาน (การแบ่งปัน) คือ การช่วยเหลือ สนับสนุน และแบ่งปันทั้งวัตถุสิ่งของ น้ำใจ ปิยวาจา (การพูดจาไพเราะ) คือ การสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีด้วยวาจาสุภาพ เว้นจากการพูดเท็จ ส่อเสียด คำหยาบ อวดจรรยา (การประพฤติให้เป็นประโยชน์) คือ การทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว เน้นความซื่อสัตย์สุจริต การรับผิดชอบ สมานัตตตา (การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย) การประพฤติตนอย่างเสมอภาค เป็นผู้มีความหนักแน่น ปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ สุมาลี บุญเรือง และสุรพล สุขะพรหม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองในจังหวัดบุรีรัมย์” ผลการวิจัยพบว่าหลักสังคหวัตถุ 4 เป็นแนวประพฤติปฏิบัติ ทาน การให้ที่ยิ่งใหญ่ ปิยวาจา การพูดอย่างสร้างสรรค์ อวดจรรยา รับผิดชอบต่อชีวิตของตนและทุกคนในชุมชนทุกคน สมานัตตตา มีน้ำใจปรารถนาเพื่อประโยชน์สุขที่เกิดขึ้นต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของ พระสุนทร ธรรมธโร (บุญคง) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ใน ชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง” ผลจากการวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ใน ชุมชนวัดหนองสนม จ.ระยอง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยชาวชุมชนโดดเด่นเรื่องการช่วยเหลือกัน (ทาน), การพูดจาดี (ปิยวาจา) และความเสมอภาคเป็นธรรม (สมานัตตตา) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนจิตอาสาช่วยเหลือสังคม (อวดจรรยา) อยู่ในระดับปานกลาง”

องค์ความรู้ใหม่

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นองค์ความรู้ใหม่สรุปว่า สังกัศนี 4 คือรากฐานของ "ธรรมาภิบาลท้องถิ่นที่เข้มแข็ง" (ทาน)หลักความโปร่งใส การให้ข้อมูล และ ถ้อยแถลงอันน่าเชื่อถือ ให้ประชาชนตรวจสอบ (ปิยวาจา)หลักการมีส่วนร่วม การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และลดความขัดแย้งเชิงนโยบาย (อหิงสา) หลักความรับผิดชอบ การมุ่งผลประโยชน์สาธารณะเหนือผลประโยชน์ส่วนตัวหรือพวกพ้อง (สมานัตตตา)หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค การวางตนเสมอตนเสมอปลาย และไม่เลือกปฏิบัติ ในการบังคับใช้กฎหมาย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการเมือง และผู้นำชุมชน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมจริยธรรมในพื้นที่โดยต้องเริ่มจากการทำความเข้าใจและเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชน มีหน้าที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมทางการเมือง ในด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำหรับเทศบาลตำบลบ้านเหล่าและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แนวทางการใช้ ควรนำหลัก "อหิงสา" (การมุ่งประโยชน์ส่วนรวม) ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มาเป็นตัวตั้งต้นในการจัดทำ "ประมวลจริยธรรมของนักการเมืองและบุคลากรท้องถิ่น" โดยเน้นการสร้างระบบจิตอาสาและการเสียสละเพื่อส่วนรวม พร้อมทั้งจัดอบรมพัฒนาจิตใจเพื่อยกระดับความตระหนักในจริยธรรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. สำหรับภาคประชาชนและเครือข่ายชุมชน แนวทางการใช้ ประชาชนควรใช้หลัก "ทาน" (การให้ข้อมูล/การตรวจสอบ) เป็นเครื่องมือในการมีส่วนร่วม โดยเทศบาลต้องสนับสนุนการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (Transparency) เพื่อให้ภาคประชาชนมีอำนาจในการตรวจสอบการทำงานของนักการเมือง ซึ่งจะช่วยสร้างความโปร่งใสและลดความขัดแย้งเชิงนโยบายตามหลัก "ปิยวาจา"

3. สำหรับสถาบันการศึกษาและศูนย์ส่งเสริมการเมืองภาคพลเมือง แนวทางการใช้ ควรนำผลการวิจัยไปพัฒนาเป็น "หลักสูตรท้องถิ่น" หรือกิจกรรมเสริมสร้างประชาธิปไตยที่บูรณาการเข้ากับหลักพุทธธรรม โดยเฉพาะในกลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่างกัน (ซึ่งผลวิจัยพบว่ามีความเห็นต่างกัน) เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และจริยธรรมทางการเมืองให้เหมาะสมกับคนทุกระดับ

เอกสารอ้างอิง

ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์. (2564). "การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา". ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหานรินทร์ สุรพลโณ (เอมพันธ์). (2563). "การประยุกต์หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำทางการเมืองในจังหวัดชัยภูมิ". ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระศกลวัฒน์ จิตตปัญญา (วงวิวงษ์). (2564). “บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนา
หนาด อำเภอ ชาติพนม จังหวัดนครพนม” วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
เศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระสุนทร ธรรมโร (บุญคง). (2560). “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัด
ระยอง”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. (บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระสุรสีห์ มหาบุญโญ (เกิดสวัสดิ์). (2564). “ความคิดเห็นทางการเมืองของประชาชนในสังคมพหุวัฒนธรรม
ในอำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง”. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์.
บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,
- สุมาลี บุญเรือง และสุรพล สุยะพรหม. (2566). “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมความนิยมทาง
การเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองในจังหวัดบุรีรัมย์”.วารสารพุทธนวัตกรรมและการ
จัดการ. 6(3).